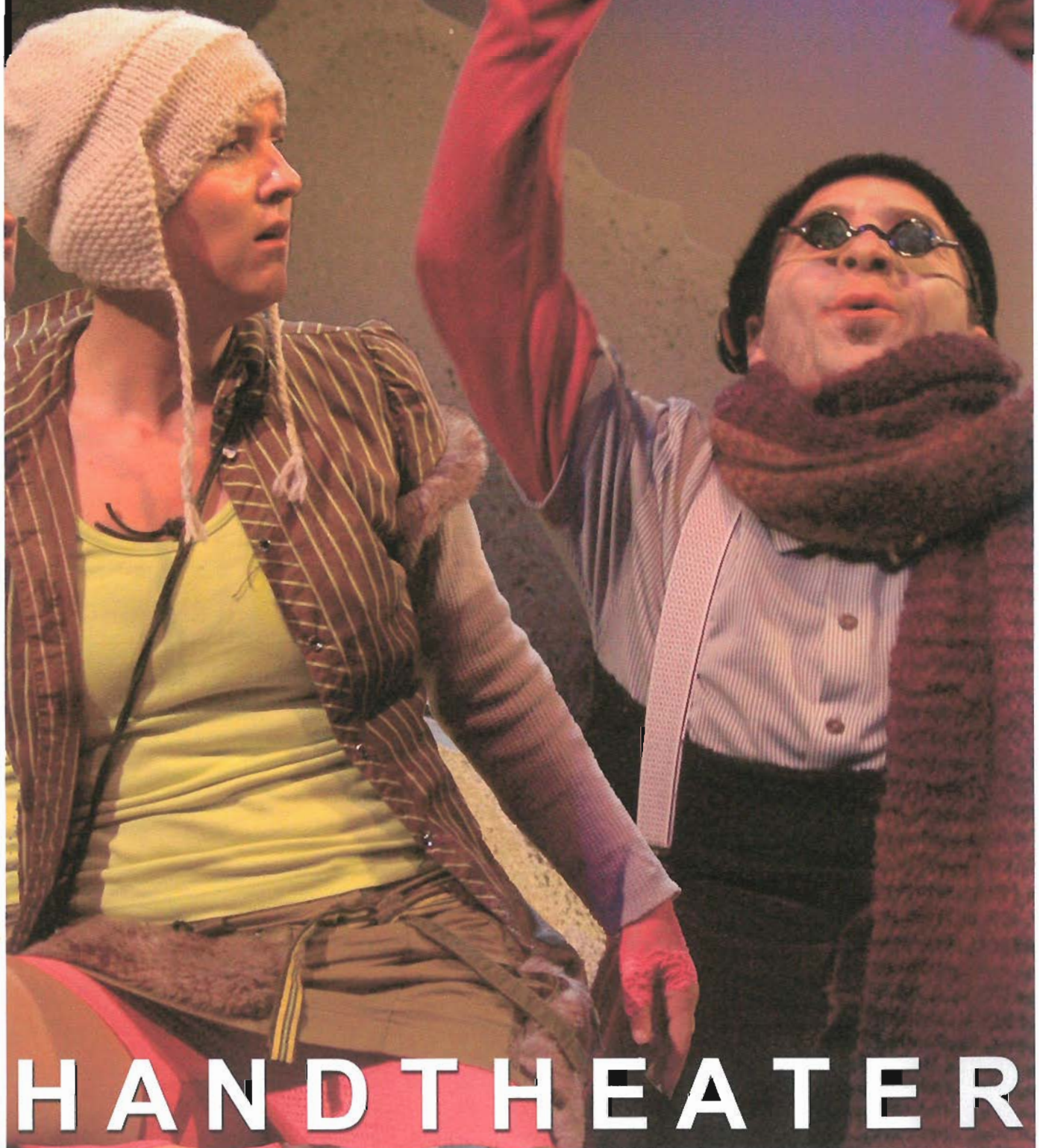

JAARVERSLAG 2008

HANDTHEATER

INHOUDSOPGAVE

DEEL 1 INHOUDELIJK VERSLAG

ACTIVITEITENVERSLAG

DOELSTELLINGEN EN FUNCTIES	
Opleiding en deskundigheidsbevordering	1
Tolken en vertalen	1
Informatie	2
Ontwikkeling en experiment	2
THEATERVOORSTELLINGEN VOOR VOLWASSENEN	
Hotel Alaska	4
Bevroren Beweging	6
De Toneelmeester	7
Diverse voorstellingen	8
THEATERVOORSTELLINGEN VOOR KINDEREN	
Kika Muis en Arie Mol	9
DIENSTEN AAN DERDEN	10
PUBLICITEIT	10

BESTUURSVERSLAG

PERSONEEL	11
BESTUUR	12
GEBOUW	12
FINANCIËN EN SUBSIDIERELATIES	13
PRESTATIES 2008	14
VOORNEMENS	15
TERUGBLIK 2005-2008	15

BIJLAGEN

1. SPEELLIJST EN BEZOEKERSAANTALLEN
2. BESTEMMING AFBOUWSUBSIDIE
3. 1000 VUISTEN VOOR HANDTHEATER

DEEL 2 FINANCIËEL VERSLAG

Accountantsverklaring
Jaarrekening

ACTIVITEITENVERSLAG 2008

DOELSTELLING EN FUNCTIES

Handtheater brengt tweetalige voorstellingen in de Nederlandse Gebarentaal en het gesproken Nederlands voor een publiek dat voor dertig procent uit doven en voor zeventig procent uit horenden bestaat. Voorstellingen worden gegeven in de eigen accommodatie, Cultureel Centrum 't OOG in Amsterdam, en in kleine en middelgrote zalen in Nederland en daarbuiten.

De bezoekers van Cultureel Centrum 't OOG komen voor ongeveer de helft van (ver) buiten Amsterdam.

Handtheater ontvangt structurele subsidie voor het maken van één theatervoorstelling per jaar. De uniciteit van het gezelschap brengt echter een aantal nevenfuncties met zich mee:

- opleiding en deskundigheidsbevordering
- tolken en vertalen
- informatie
- ontwikkeling en experiment.

Bestuur en medewerkers van Handtheater hebben besloten om de nevenfuncties op termijn onder te brengen bij stichting Cultureel Centrum 't OOG die op 4 mei 2006 is opgericht. In 2008 vallen de activiteiten van het cultureel centrum inhoudelijk en productioneel nog onder Handtheater, omdat het cultureel centrum vooralsnog geen eigen personeel heeft. Boekhoudkundig zijn beide stichtingen echter wel gescheiden.

Opleiding en deskundigheidsbevordering

Omdat de reguliere opleidingen op het gebied van de podiumkunsten voor doven niet of nauwelijks toegankelijk zijn, heeft Handtheater van het begin af getracht in die leemte te voorzien door (toekomstige) gastacteurs workshops en cursussen aan te bieden. Enkele voorbeelden:

Op 30 maart gaven de deelnemers aan de cursus acrobatiek de voortelling *Lente!* in Cultureel Centrum 't OOG voor een goed gevulde zaal. Negen dove en horende kinderen, en drie volwassenen vertoonden spannende trucs, zoals de Stoel, de Vlag en de Piraat, ze declameerden gedichten in gebarentaal over de seizoenen en 'schilderden' met gebaren het schilderij *Lente*.

Op 25 juni was de presentatie van het toneel-, dans-, mime- en filmproject *Tot Ziens!* op de school voor doven Signis in Amsterdam. Bij de presentatie waren ruim 150 ouders, leerkrachten en andere belangstellenden aanwezig die zichtbaar en hoorbaar van de voorstelling genoten. De voorstelling was het resultaat van workshops toneel, film, dans en mime waaraan zo'n veertig leerlingen in de leeftijd van 8 tot en met 12 jaar deelnamen onder leiding van vier vakkrachten, onder wie twee doven en twee horenden.

Tolken en vertalen

De voorstellingen van Handtheater worden gespeeld voor een gemengd publiek van doven en horenden, en moeten dus voor beide groepen toegankelijk zijn. Eén mogelijkheid is tweetaligheid. In de voorstelling *Hotel Alaska*, gespeeld door een dove acteur en een horende actrice, werd gebruikgemaakt van gebarentaal, gesproken Nederlands, geprojecteerde teksten en filmbeelden.

Bij de kindertheatervoorstelling *Kika Muis en Arie Mol* werd Kika Muis gespeeld door een dove actrice en Arie Mol door een dove acteur. Zij gebruikten beiden gebarentaal. Een horende actrice speelde Mevrouw Uil en de verteller.

Bij de jongeren voorstelling *Lef!* die door zes dove jongeren werd gespeeld, werden de mannelijke spelers vertolkt door twee mannelijke stemtolken en de vrouwelijke spelers door twee vrouwelijke stemtolken.

In de theatervoorstelling *De Toneelmeester* speelden een dove acteur en een horende actrice. De horende actrice sprak haar teksten uit, ondersteund met gebaren. De dove acteur werd stemgegeven door een mannelijke tolk. In deze voorstelling werden vele fragmenten uit stukken van Shakespeare gebruikt die voorafgaand aan de repetitieperiode zijn vertaald door meerdere dove en horende vertalers.

In geval van tweetaligheid is er dus altijd sprake van een vertaalslag, namelijk van het geschreven Nederlands (als er een tekst op papier is) naar de Nederlandse Gebarentaal en weer terug naar de door de tolk uitgesproken tekst. Vanwege de grammaticale structuur van de Nederlandse Gebarentaal is de door de tolk uitgesproken tekst niet hetzelfde als het oorspronkelijke script.

Informatie

Omdat beleidsmakers, theaterprogrammeurs, het potentiële horende publiek en de media weinig tot geen kennis hebben over gebarentaal in het algemeen en theater in gebarentaal in het bijzonder, is het van groot belang dat zij worden geïnformeerd over en geënthousiasmeerd voor deze bijzondere vorm van theater. Hieraan besteedden de medewerkers van Handtheater een substantieel deel van de tijd.

Vooraf rondom de Uitmarkt in Amsterdam op 30 en 31 augustus 2008, waar Handtheater actie voerde onder de grote hoed van minister Plasterk, hebben we veel informatie gegeven aan de bezoekers van de Uitmarkt en aan de media. Meer over deze actie is te vinden onder het kopje Publiciteit.

Ontwikkeling en experiment

De unieke positie die Handtheater in het Nederlands toneelbestel inneemt, maakt internationale contacten met theatergroepen die voorstellingen geven in gebarentaal onontbeerlijk. Met deze buitenlandse theatergroepen kan Handtheater van gedachten wisselen over wat theater in een gebarentaal is of zou kunnen zijn. Die uitwisseling is noodzakelijk om te komen tot een verdere ontwikkeling van theater in gebarentaal en tot experimenten op het gebied van tolken en vertalen.

Buitenlandse theatergroepen van doven kennen ook de uitdaging van het bedienen van twee doelgroepen, doven en horenden. Ook zij vinden creatieve oplossingen voor het informeren van de overheid, de media en het horende publiek.

In de meeste landen is geen theateropleiding voor doven. Uitzonderingen zijn de Verenigde Staten, Tsjechië en Zweden. Ook in het buitenland zijn dove acteurs meestal 'selfmade'.

Door internationale uitwisseling kunnen dove acteurs van elkaar leren.

Enkele voorbeelden:

In 2008 bezocht de dove Turks-Franse regisseur Levent Beşkardeş meerdere malen Cultureel Centrum 't OOG om met Handtheater te overleggen over de theaterproductie *De Verliefde Wolk* die hij in 2009 gaat regisseren.

Met de regisseur en pr-medewerker van de Belgische groep Hand in het Oog was contact over dove dichters die in België kunnen optreden.

Een Australische vrouw vroeg om advies over het opzetten van een doventheater in Australië.

De Vlaamse dovenorganisatie vroeg of Handtheater de beschikking heeft over films van dove regisseurs of weet waar die te verkrijgen zijn.
De universiteit van doven Gallaudet University in Washington DC vroeg de professionele registraties van de theaterproducties van Handtheater op voor de bibliotheek en het onderwijsprogramma.

Hotel Alaska

Hotel Alaska is een voorstelling in de Nederlandse Gebarentaal en het gesproken Nederlands met tekstfragmenten, bewegingsflarden en videobeelden. *Hotel Alaska* wordt gespeeld door de dove acteur John van Gelder en de horende actrice Jantien Koenders onder regie van Claire Fleury.

Hotel Alaska gaat over mensen die van huis weggaan en soms zelfs helemaal uit beeld verdwijnen. Per jaar zijn dat in Nederland zo'n 16.000 mensen. Negentig procent is binnen een week weer terecht. Tien procent komt nooit meer terug. Waarom besluiten zij weg te gaan? En wat zouden ze zeggen als ze ooit weer terugkomen? *Hotel Alaska* probeert antwoord te geven op deze vragen.

Hotel Alaska is het eerste stuk van Claire Fleury voor een doof en horend publiek. Ze heeft er bewust voor gekozen om te werken met een dove en een horende acteur die een gelijkwaardige rol spelen. Op verschillende manieren worden de twee talen vertaald voor het publiek; met videobeelden, tekstfragmenten die je kan horen en zien en de acteurs zelf die elkaar als het ware vertalen. Door de vorm die Fleury heeft gekozen wordt de thematiek van het stuk nog sterker overgebracht.
Floortje Gunst, dagblad Trouw 1 oktober 2007

Wat *Hotel Alaska* tot een feest maakt is de wijze waarop gebarentaal toegankelijk wordt gemaakt. (...)
Op één punt heeft gebarentaal een streepje voor op het gesproken woord: het hele lichaam wordt gebruikt en er wordt veel meer gewerkt met gezichtsexpressies, wat de gemoedstoestand in gebarentaal veel duidelijker maakt. Gebarentaal is oogstrelend.
Bas Meisters, weblog, 9 februari 2008

Sferisch theater over vermissing, voor doven én horenden.

Het bijzondere aan Hotel Alaska is dat een van de twee hoofdrolspelers doof is en in gebarentaal spreekt. De voorstelling is desondanks prima te volgen voor mensen die de gebarentaal niet machtig zijn.

Mark Boomsma, De Gelderlander, februari 2008

Aantal voorstellingen	12
Aantal bezoekers	658

Bevroren Beweging

In *Bevroren Beweging* brengt John van Gelder onder regie van Jacques Kriek een van de schilderijen van Hendrick Avercamp tot leven. Hendrick Avercamp werd geboren in 1585 in Amsterdam en is in 1634 in Kampen overleden. Hij werd de Stomme van Kampen genoemd omdat hij doof was. Hendrick Avercamp is beroemd geworden door zijn winterlandschappen die over de hele wereld in musea te zien zijn. Zijn schilderijen kenmerken zich door levendige taferelen en een zilverwitte atmosfeer.

Op het achtertoneel verschijnen reusachtig vergrote details van het schilderij, waarop Van Gelder anticipeert. Niet improviseert, laat staan kopieert. Hij gaat de gestolde beweging van Avercamps winterse figuren voorbij. Hij toont wat die mensen, dieren en vogels daar op het ijs deden en nog steeds doen, hij trekt zijn personages lijfelijk uit Avercamps schilderij.

Arend Evenhuis, Trouw 15 december 2006

Al zoveel keer langs het schilderij gelopen en door de voorstelling zoveel nieuwe dingen gezien! Hopelijk is het mogelijk een keertje bij het echte schilderij op te treden!
Ninke Bloemberg, Rijksmuseum

Op de website van Handtheater is een filmpje te zien, waarin acteur John van Gelder in gebarentaal (met ondertiteling) vertelt over de voorstelling.

Het Rijksmuseum is naar aanleiding van de voorstelling gestart met het maken van lesmateriaal rondom het schilderij, onder andere een korte film, waarin fragmenten van de voorstelling worden verwerkt, en een lesbrief. Verder is het de bedoeling dat de voorstelling tijdens de tentoonstelling over Hendrick Avercamp in het najaar van 2009 te zien is in het Rijksmuseum.

Aantal voorstellingen	2
Aantal bezoekers	285

De Toneelmeester

De Toneelmeester speelt zich af in het decor- en kledingatelier van een theater, tussen de rekken met kostuums van Shakespeare, werkplek van toneelmeester Sjef en kleedster Bep. Op een avond kan Sjef de verleiding niet weerstaan om het ene na het andere kledingstuk aan te trekken en zich te verliezen in de diverse glansrollen. Kleedster Bep, die er eerst niets van wil weten, wordt langzaam verleid om mee te doen.

De Toneelmeester (regie Marianne van der Staay) wordt gespeeld door een dove acteur en kleedster Bep door een horende actrice. Zij voeren hun dialogen in de Nederlandse Gebarentaal en het gesproken Nederlands. De fragmenten uit Shakespeare worden vertolkt door een stemacteur.

Van *De Toneelmeester* zijn in 2008 zeven try-outs gehouden, waarvan twee in Amsterdam en 5 buiten Amsterdam. Na de try-outs in Amsterdam waarvoor dove en horende theaterkenners werden uitgenodigd, bleek er fundamentele kritiek op de voorstelling te zijn. De vraag rees of de voorstelling wel in première kon gaan. De voornaamste kritiek was dat het stuk op twee gedachten hinkt: gaat het om de ontwikkelingen in de relatie tussen de toneelmeester en de kleedster, waarbij de fragmenten uit de toneelstukken van Shakespeare niet meer zijn dan een middel om die relatie te verdiepen? Of gaat het om het brengen van Shakespeare fragmenten door de dove acteur waardoor de horende actrice in de rol van kleedster niet meer is dan een aangever? De artistieke leiding van Handtheater koos uitdrukkelijk voor de eerste invalshoek, terwijl de regisseur en de spelers meer voelden voor de tweede invalshoek. Deze patstelling werd voorgelegd aan het bestuur. Onder leiding van de voorzitter vonden enkele gesprekken plaats. Afsproken werd dat de geplande voorstellingen in 2008 die buiten Amsterdam plaats zouden vinden, ook de status van try-out zouden krijgen, zodat er langer aan het stuk kon worden geschaafd. Op 1 oktober 2008 vond een besloten try-out plaats in het eigen theater om te zien in welke richting de voorstelling zich had ontwikkeld. De artistieke leiding vond dat er onvoldoende sprake was van positieve veranderingen en legde dit voor aan het bestuur. In december nam het bestuur definitief de beslissing om de voorstelling terug te trekken.

Aantal voorstellingen	7 try-outs
Aantal bezoekers	310

Diverse voorstellingen

Lef!

Cursisten van de theaterschool voor doven spelen in de voorstelling *Lef!* een broeierige confrontatie tussen zes jongeren tijdens hun eindexamenjaar. Met en aan elkaar ontdekken ze hun seksuele identiteit.

Tamara van Meer (doof) tekende voor de regie.

De dove acteurs speelden in gebarentaal en werden vertolkt in het Nederlands door vier tolken (in opleiding), twee vrouwen en twee mannen.

De voorstellingen van *Lef!* trokken vooral jongeren, doof en horend, die (vrijwel) nooit in een theater komen. Voor het jonge publiek was het een feest der herkenning. Er werd gegiecheld, hartelijk gelachen en vooral meegeleefd. Na afloop van de voorstellingen meldden zich meerdere jongeren die aangaven ook toneel te willen spelen.

Aantal voorstellingen	6
Aantal bezoekers	302

De Clown

John van Gelder speelde op verzoek van de Stichting Welzijn Doven in Hoogeveen en de FNV in Amsterdam de monoloog *De Clown*, een tragikomische monoloog over een man die de pech in zijn leven een positieve wending weet te geven door clown te worden.

Aantal voorstellingen	2
Aantal bezoekers	85

Presentaties

Op 30 maart 2008 gaven de cursisten van de theaterschool voor doven de voorstelling *Lente!* waarin zij naast imponerende trucs ook gedichten en een schilderij in gebarentaal lieten zien voor een publiek van 8 tot 80 jaar. De bezoekers waren onder de indruk van de kwaliteit van de presentatie die ongeveer een uur duurde.

Op 25 juni 2008 brachten veertig leerlingen van Signis, de school voor doven in Amsterdam een dans-, toneel, mime- en filmvoorstelling voor leerlingen, ouders en leerkrachten. De presentatie heette *Tot Ziens!* en had afscheid als onderwerp. Na afloop lieten veel mensen weten hoezeer zij van de voorstelling hadden genoten.

Aantal voorstellingen	2
Aantal bezoekers	246

THEATERVOORSTELLINGEN VOOR KINDEREN

Kika Muis en Arie Mol

voor iedereen vanaf 4 jaar

In een donker huisje ver buiten de stad woont Arie Mol. In dat huisje woont hij al zijn hele leven. Kika Muis heeft geen huis omdat de grote kat haar heeft weggejaagd. Kika kan nog net ontsnappen aan zijn grijpende klauwen. Ze rent zo hard als ze kan tot ze het huisje ziet van Arie Mol.

Kika wil best bij Arie komen wonen, dat is toch gezellig? Arie houdt niet van gezelschap, hij is veel liever alleen. Maar als mevrouw Uil met haar nagels langs de voordeur krast, is Arie toch wel blij dat Kika in de buurt is.

Kika Muis en Arie Mol wordt gespeeld door de dove acteurs Ali Shafiee en Femke Routs en de horende actrice Yvonne Kuhfus naar een script en onder regie van Tingue Dongelmans.

De voorstelling is in theaters in en buiten Amsterdam te zien geweest en op De Parade in Amsterdam. De reacties van het publiek waren enthousiast. Ook mensen die nog nooit theater in gebarentaal hadden gezien, waren aangenaam getroffen. Fragmenten uit de voorstelling waren ook te zien in een aflevering van EenVandaag naar aanleiding van de dreigende subsidiestop.

Woensdag jl. traden jullie op voor de onderbouw van de Montessorischool. Het was een groot succes. De leerlingen waren erg enthousiast. En de juffen en de ouders die er waren ook. En ik ook! Wat een creatief toneel! Genieten was het!

Elly Bergen, ambulante begeleider

De voorstelling roept een gevoel op van eenvoud en duidelijkheid. Dit kan alleen maar bereikt worden door heel goed samenspel en acteurs die precies weten wat ze doen tot in het kleinste detail. Alle lof voor de mensen van Handtheater die met Kika Muis en Arie Mol een voorstelling hebben gebracht die staat als een huis.

Jessica Bonnema, Theater De Kolk, Assen, 26 oktober 2008

Aantal voorstellingen	29
Aantal bezoekers	2767

DIENSTEN AAN DERDEN

Handtheater werd in 2008 gemiddeld eenmaal per week benaderd met een vraag om informatie of een artistieke bijdrage. Vooral studenten van uiteenlopende opleidingen vroegen om informatie over gebarentaal in het algemeen en theater in een gebarentaal in het bijzonder.

PUBLICITEIT

Handtheater heeft vanaf april 2007 de beschikking over een vaste publiciteitsmedewerker. Zij heeft de voorstellingen van Handtheater, en de culturele en educatieve activiteiten van Cultureel Centrum 't OOG publicitair ondersteund.

Dit jaar is veel aandacht besteed aan de dreigende subsidiestop. Om de dreiging daarvan te keren is contact gezocht met de media. EenVandaag, AT5 en de Wereld Draait Door wijdden een deel van hun televisie-uitzending aan deze kwestie. Op radio Noord Holland was een kort interview te horen. Er verschenen berichten en artikelen in Woord & Gebaar (een onafhankelijk maandblad in de dovenwereld), Het Parool, en de Telegraaf. Ook het ANP verspreidde een bericht.

Handtheater startte een actie *1000 vuisten voor Handtheater*. Op de website werd een gastenboek geopend waarin uiteindelijk 1108 mensen en organisaties een bericht plaatsten. Er werden gouden handjes gedrukt met daarop de tekst 'Gooi Handtheater niet weg' en 'Don't throw Handtheater away'. Deze handjes, verpakt in plastic wegwerphandschoenen werden uitgedeeld, overal waar daartoe de gelegenheid is, maar vooral tijdens de Uitmarkt op 30 en 31 augustus in Amsterdam. Handtheater voerde daar samen met andere gedupeerden in de kunsten, actie onder een enorme zwarte hoed, symbool voor minister Plasterk. In gezelschap van de directeur van de Uitmarkt, Roeland Dekkers, kwam de minister op bezoek en nam de tijd om met de actievoerders van Handtheater te praten. (Zie verder bestuursverslag.)

BESTUURSVERSLAG 2008

PERSONEEL

In 2008 bestond het personeel van Handtheater uit de volgende medewerkers:

Mieke Julien	artistieke leiding	horend	0,8 fte	
John van Gelder	artistieke leiding	doof	0,5 fte	
Teja Vossen	zakelijke leiding a.i.	horend	0,5 fte	
Jean Couprie	zakelijke leiding a.i.	doof	0,25fte	tot 18/05
Ewoud Hettema	financiële administratie	doof	0,2 fte	vanaf 31/03 freelance
Teja Vossen	productionele leiding	horend	0,5 fte	
Jean Couprie	senior acteur	doof	0,75 fte	tot 18/5
			0,2 fte	vanaf 1/8
John van Gelder	senior acteur	doof	0,5 fte	
Ali Shafiee	acteur	doof	0,2 fte	
Tamara van Meer	regisseur in opleiding	doof	0,2 fte	
Linda Schreurs	bureaumanager	horend	1,0 fte	
Syll Schaap	pr medewerker	horend	0,6 fte	
Imbert Bergsma	technisch medewerker	doof	1,0 fte	vanaf 01/04 via Pantar reïntegratie en detachering

Daarnaast werkte Handtheater met ongeveer twintig vaste freelancers en vijftien vaste vrijwilligers.

Op personeelsgebied was 2008 een zwaar jaar voor Handtheater.

In februari bleek Jean Couprie ernstige hartproblemen te hebben waardoor hij direct geopereerd moest worden. In mei ging Jean Couprie met pensioen. Oorspronkelijk zou hij na zijn pensionering voor 0,2 fte als lid van het management werkzaam zijn, maar hij gaf aan dat die taak hem te zwaar viel en dat hij zich liever concentreerde op spelen.

In maart overleed volkomen onverwacht de geliefde acteur en vaste vrijwilliger Eduard Leuw. Eduard heeft onder andere de indringende en onvergetelijke monoloog *Versteend Verdriet* gespeeld in de Nederlandse Gebarentaal.

In de zomer is het zomerreces van vier weken ingekort naar twee weken om de actie en de presentatie op de Uitmarkt te kunnen voorbereiden.

In respectievelijk september en oktober bleken Mieke Julien en Syll Schaap beiden ernstig ziek te zijn. Voor een deel zijn hun taken door de overgebleven medewerkers uitgevoerd.

Daarnaast is naarstig gezocht naar mensen die hen kunnen vervangen. Tot nu toe hebben de volgende mensen zich op freelance basis ingezet:

Saranna Maureau	cultureel adviseur	horend	0,1 fte	vanaf 01/09
Wouter Overgaauw	artistieke leiding	horend	0,2 fte	vanaf 15/11
Erika Bloemkolk	tolk Ned. Gebarentaal	horend	0,2 fte	vanaf 01/11

Saranna Maureau heeft vanaf maart 2008 op basis van vrijwilligheid Handtheater ondersteund bij de procedures inzake de subsidieaanvragen.

Over de samenstelling van het personeel wil het bestuur het volgende onder de aandacht brengen:

- Het bestuur heeft zich ingespannen om de vacature zakelijke leiding te vervullen. Er zijn gesprekken gevoerd met de voormalig zakelijk leider van de Purmarijn in Purmerend. Roeland Dekkers, directeur van de Uitmarkt, heeft pogingen gedaan een kandidaat voor de gedeelde zakelijke leiding (personeelsbeleid en fondsenwerving) te vinden. Helaas zonder resultaat.
- In januari 2008 is een gedetailleerde taakomschrijving van de zakelijke leiding gemaakt.
- Op 17 januari is het directiereglement door het bestuur aangenomen.
- Handtheater ontbeerde een vaste medewerker verkoop en acquisitie en een medewerker educatie.
- Ook in 2008 zijn de productie, de begeleiding en een deel van de uitvoering van de activiteiten van Cultureel Centrum 't OOG ten laste van het personeel van Handtheater gekomen.

BESTUUR

Sinds april 2008 heeft Pieter Wybenga zitting genomen in het bestuur als algemeen bestuurslid. Vanaf 2 april bestond het bestuur uit:

Drs. Toine van Bijsterveldt	voorzitter	
Marjolijn Sinke	secretaris	
Mr. Edwin Nabbe	penningmeester	
Wouter Bolier BA	algemeen lid	
Drs. Pieter Wybenga	algemeen lid	per 2/4

Het bestuur heeft uitgesproken behoefte te hebben aan versterking. In het eerste en tweede kwartaal van 2009 zijn de profielen van de nieuwe bestuursleden gereed en worden gesprekken met mogelijke kandidaten gevoerd.

GEBOUW

Op 19 februari is een ambtenaar van DMO (Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Amsterdam) langs geweest vanwege een onderzoek naar de huisvesting. Dit onderzoek is gedaan aan de hand van een uitvoerige vragenlijst. De uitslag van het onderzoek stemde tot tevredenheid. Handtheater bleek aan alle door de gemeente gestelde eisen voor het exploiteren van de theaterzaal en foyer te voldoen. Ook de gebruiksvergunning was in orde.

Eind 2007 is bij een ernstige lekkage in een gangkast losgebonden blauwe asbest aangetroffen. Op 2 april heeft in opdracht van de huiseigenaren een asbestsanering plaatsgevonden.

Door achterstallig onderhoud van de verhuurder waren er in het eerste kwartaal van 2008 opnieuw ernstige problemen door wateroverlast; door verstopping van de riolering vonden er regelmatig overstromingen plaats in de foyer en de keuken. Daar de eigenaren niet bereid waren de technische problemen structureel op te lossen, nam Handtheater zelf een bedrijf in de arm om de continue wateroverlast te verhelpen. Op 3 april heeft dit bedrijf de riolering vanaf de straat opengebrouwen en schoongemaakt. Sindsdien zijn er geen problemen meer geweest.

Tot nu toe weigert de eigenaar om de kosten van het onderzoek naar en de sanering van het riool voor zijn rekening te nemen. Het bestuur zal zich inspannen om die kosten alsnog op de eigenaar te verhalen.

FINANCIËN EN SUBSIDIERELATIES

Het jaar 2008 stond voor een aanzienlijk deel in het teken van de aanvragen van structurele subsidie bij de stad Amsterdam en de landelijke overheid. De structuur bij de landelijke overheid is gewijzigd. Vroeg Handtheater in de vorige kunstenplanperiode aan bij het Ministerie van OCW, dat werd geadviseerd door de Raad voor Cultuur, in 2008 werd de aanvraag behandeld door het Nederlands Fonds voor de Podiumkunsten+ en voor deze door de Commissie Theater van dit fonds.

Op 5 maart spraken John van Gelder en Mieke Julien in bij het bestuur van de Amsterdamse Kunstraad. Het bestuur hield onvoldoende rekening met de extra tijd die het kost om alles van en naar de Nederlandse Gebarentaal te vertalen. Bovendien onderbrak de voorzitter enkele malen het relaas van John van Gelder met de opmerking dat hij zich moest beperken tot de feitelijke onjuistheden. Deze waren echter al schriftelijk doorgegeven, terwijl de inspraakronde volgens de Amsterdamse Kunstraad was bedoeld voor het toelichten van de visie.

Op 18 april werd bekend dat het bestuur van de Amsterdamse Kunstraad het advies van de commissie theater overgenomen had.

In juni benaderde Handtheater Johan van Oers, advocaat bestuursrecht in Amsterdam, die vanaf dat moment Handtheater bestuursrechtelijk vertegenwoordigd heeft.

Op 20 juni schreef Dick Jansen, wethouder voor Cultuur in stadsdeel Westerpark een bevoegen brief aan Carolien Gehrels, wethouder voor Cultuur van de stad Amsterdam.

Op 8 juli kwam gemeenteraadslid en lid van de Commissie Kunst, Sport en Bedrijven Anne Graumans (PvdA) in het theater op werkbezoek. Het was een prettig en inspirerend gesprek. Anne Graumans gaf aan onder de indruk te zijn van de mooie en sfeervolle locatie.

Op 18 juli voerden Mieke Julien en John van Gelder een gesprek met George Lawson, directeur van het Nederlands Fonds voor de Podiumkunsten +.

Op 21 augustus werd het definitieve advies van het NFPK+ bekend. Helaas bleek het advies nog steeds negatief te zijn. De tekst van het advies bleek nagenoeg identiek te zijn aan de concepttekst. Wel is een opvallend nota bene toegevoegd:

NB De commissie zou het betreuren indien het specialisme dat Handtheater kenmerkt van de podia verdwijnt. Ze dringt aan op een bestuurlijke inspanning om op andere wijze alsnog de subsidiemiddelen voor theater dat zich op dove en slechthorende toeschouwers richt, te genereren.

George Lawson, directeur van het NFPK+ verwees Handtheater naar het nog op te richten Fonds voor Cultuurparticipatie.

Op 13 oktober sprak de voorzitter van het bestuur, Toine van Bijsterveldt, in bij de hoorzitting van de Gemeente Amsterdam. Handtheater heeft in zijn reactie aangegeven blij te zijn met het voornemen van het College om Handtheater toch subsidie te gaan geven. De voorzitter benadrukte nogmaals het belang van het behoud van Handtheater en CC 't OOG als uniek theatergezelschap en opleidingsmogelijkheid voor dove en slechthorende theaterbezoekers

en acteurs.

Op 17 en 18 december werd het concept Kunstenplan 2009-2012 vastgesteld in de Amsterdamse Gemeenteraad. Het College besloot Handtheater voor vier jaar eenzelfde subsidiebedrag te verstrekken als in de vorige periode.

Het college volgt de lijn van de gemeenteraad vier jaar geleden en is dan ook van mening dat het Handtheater nog altijd een unieke positie in Amsterdam heeft. Het is zelfs de enige theatergroep in Nederland die zich in het bijzonder richt tot dove theaterbezoekers. Het Handtheater heeft als doelstelling het bevorderen van en bekendheid geven aan de dovencultuur, in het bijzonder op het gebied van theater in de Nederlandse Gebarentaal. Daarbij past het Handtheater binnen de ambitie Prachtstad uit de Hoofdlijnennota 2009-2012. Iedere Amsterdammer moet de mogelijkheid krijgen om uitdrukking te geven aan zijn creativiteit en deel te nemen aan kunst en cultuur in de stad, ook doven en slechthorenden. Het Handtheater biedt enerzijds voor doven en slechthorenden een belangrijke aanvulling op het reguliere theateraanbod en anderzijds voor horenden een uitgelezen kans kennis te maken met de dovencultuur. Daarmee draagt het Handtheater bij aan cultuurverbondenheid tussen horenden en niet-horenden.

Eind december was weliswaar duidelijk dat de stad Amsterdam de subsidierelatie continueerde, waar Handtheater zeer verheugd over is, maar of er ook landelijke subsidie zou komen, was helaas nog onduidelijk.

Het saldo van het bestemmingsfonds OCW was per 31 december 2008 € 39.748,=. Dit bedrag zal worden besteed voor de realisatie van een deel van de plannen, zoals beschreven in het beleidsplan 2009-2012.

PRESTATIES 2008

Het bestuur constateert dat de prestaties in 2008 gezien de zware omstandigheden (minder personeel door ziekte en minder tijd door actie) meer dan voldoende waren. (Zie bijlage 1 voor de speellijst en de bezoekersaantallen). In het Activiteitenplan 2008 was voorzien in 51 voorstellingen met een totaal aantal bezoekers van 5.100, terwijl er 61 voorstellingen zijn gerealiseerd met een totaal aantal bezoekers van 4.653. Het bestuur complimenteert dan ook de medewerkers van Handtheater voor dit resultaat.

De voorstellingen hebben een breder publiek bereikt en een nieuw publiek gegenereerd.

Het bestuur heeft met genoegen geconstateerd dat de voorstelling *Lef!* veel jongeren naar het theater heeft gebracht. Het onderstreept het belang van theaterproducties die door jonge dove acteurs in opleiding worden gemaakt.

Het bestuur betreurt de gang van zaken rondom *De Toneelmeester*. Het is – ondanks alle inspanningen - helaas onvermijdelijk gebleken om de voorstelling terug te trekken. Dat is pijnlijk voor alle betrokkenen, voor de spelers en de regisseur, en voor de medewerkers van Handtheater.

De kindervoorstelling *Kika Muis en Arie Mol* heeft veel bezoekers getrokken. De voorstelling is ook op De Parade gespeeld, waarmee ook veel niet-dove kinderen en hun ouders zijn bereikt. De voorstelling werd zeer enthousiast ontvangen.

Het bestuur waardeert de spin-off van *Bevroren Beweging*: de korte film en de lesbrieff die door het Rijksmuseum worden gemaakt waarin de voorstelling een cruciale rol speelt. Ook

de betrokkenheid van Handtheater bij de tentoonstelling in het Rijksmuseum over Hendrick Avercamp in het najaar van 2009 stelt het bestuur zeer op prijs.

VOORNEMENS

In 2009 wil het bestuur op korte termijn een oplossing zoeken voor de arbeidssituatie bij Handtheater, te weten het vervullen van de vacatures en het zo nodig structureel regelen van ziektevervangings. Daarnaast wil het bestuur extra aandacht besteden aan de nabije en verre toekomst en de plaats van Handtheater en Cultureel Centrum 't OOG daarin.

De medewerkers van het eerste uur spreken al jaren de wens uit om de opgebouwde kennis en vaardigheden over te dragen aan een nieuwe generatie. Tot nu toe is deze wens niet vervuld door gebrek aan tijd en geld. De activiteiten van Handtheater en Cultureel Centrum 't OOG worden al sinds jaar en dag uitgevoerd door te weinig mensen in te weinig tijd met te weinig geld. Hoewel het bestuur de inzet van de medewerkers bijzonder waardeert, beseft het tevens dat het zo niet langer kan doorgaan. Er zal dus pas op de plaats moeten worden gemaakt om niet alleen een visie op de toekomst en detail uit te werken, maar ook te komen tot een stappenplan waarin die visie stap voor stap in praktijk wordt gebracht.

Het bestuur wil dan ook in 2009 gespreksronden organiseren met de medewerkers van het eerste uur, de nieuwe medewerkers en met jonge doven die hebben aangegeven bij Handtheater of Cultureel Centrum 't OOG te willen werken. Ook de dovensgemeenschap is in beweging. Er zijn nieuwe trends waarneembaar: de jonge doven maken bijvoorbeeld veel meer gebruik van de digitale media, zoals sms, msn, chatten, webcam en e-mail.

Handtheater en Cultureel Centrum 't OOG zullen die nieuwe ontwikkelingen in hun visie en beleid meenemen.

TERUGBLIK 2005-2008

In het beleidsplan 2005 tot en met 2008 is een aantal voornemens geformuleerd die hieronder van commentaar zijn voorzien .

Het aantal voor iedereen toegankelijke voorstellingen per jaar in het reguliere theatercircuit wordt voorlopig teruggebracht van zestig naar veertig.

Hoewel er in het beleidsplan zwaarwegende argumenten werden gegeven voor de voorlopige reductie van het aantal voorstellingen, is het Ministerie van OCW daarmee niet akkoord gegaan. Uiteindelijk is het minimum aantal voorstellingen op jaarbasis vastgesteld op vijftig.

Daaraan is ruimschoots voldaan:

2005	54
2006	147
2007	73
2008	61

Totaal 340 voorstellingen, gemiddeld 85 per jaar

Er wordt meer tijd uitgetrokken voor vertalingen Nederlands/Nederlandse Gebarentaal en voor experimenten op dat vlak.

In het beleidsplan was een werkplaats tolken en vertalen opgenomen met de bedoeling om structureel aan de vertaling naar en van gebarentaal aandacht te kunnen besteden. De werkplaats is niet gerealiseerd. Dat heeft er toe geleid dat er ook in deze kunstenplanperiode geen structurele aandacht aan het vertalen kon worden besteed, noch aan de opleiding van nieuwe theatertolken.

De (audio)visuele functie wordt uitgebreid en geformaliseerd.

In het beleidsplan waren tevens audiovisuele projecten opgenomen, waaronder de registratie van theaterproducties.

Het structureel registreren van theaterproducties is niet gerealiseerd. Wel is de theatervoorstelling *Theo & Vincent* in 2006 professioneel vastgelegd en als DVD uitgebracht. Voor de professionele registratie van indrukwekkende voorstellingen zoals *Bevroren Beweging* en *Hotel Alaska* was helaas geen geld en tijd.

Er wordt tijd gereserveerd voor het onderzoeken van andere dan de voor de hand liggende manieren van tolken.

Hoewel de werkplaats tolken en vertalen niet is gerealiseerd, heeft Handtheater wel met andere manieren van tolken geëxperimenteerd. Zowel horende acteurs die op het podium meespelen, als met geprojecteerde tekst en beeld, naast de meer obligate vorm van tolken die in de zaal zitten.

In het management worden dove mensen opgenomen. De jonge dove medewerkers van Handtheater worden intern opgeleid tot het op den duur overnemen van managementtaken.

John van Gelder (doof) is vanaf 2005 officieel aangesteld als artistiek leider naast Mieke Julien (horend), een taak die hij overigens officieus al veel langer vervulde. Jean Couprie heeft naast Teja Vossen de zakelijke leiding ad interim op zich genomen. Het opleiden van jonge dove medewerkers is minimaal gerealiseerd. Tamara van Meer is in dienst genomen als regisseur in opleiding en Imbert Bergsma heeft een werkervaringsplaats als assistent theatertechniek, audiovisuele techniek en beheer.

Er wordt gewerkt met buitenlandse dove regisseurs. De artistieke leiding krijgt vooral een faciliterende en stimulerende functie.

In de kunstenplanperiode 2005 tot en met 2008 is met zeven regisseurs van buiten gewerkt, één dove regisseur uit het buitenland (VS) en één dove regisseur uit Nederland, en met vijf horende Nederlandse regisseurs.

De artistieke leiding heeft dan ook meer dan voorheen een faciliterende en stimulerende functie gehad.

Bij samenwerkingsprojecten wordt meer tijd ingeruimd voor kennismaking en informatie-uitwisseling.

Er is in deze periode meer tijd ingeruimd voor kennismaking en informatie-uitwisseling. Ook zijn horende regisseurs en acteurs in de gelegenheid gesteld om een cursus gebarentaal te volgen.

Er komt een theateropleiding voor doven.

Naar aanleiding van de pilot theaterschool die als project door het Ministerie van OCW is gesubsidieerd zijn er plannen uitgewerkt voor een theateropleiding voor doven. De opleiding is in 2006 ondergebracht bij de stichting Cultureel Centrum 't OOG die op bestuurlijk niveau een eenheid vormt met Handtheater. Deze beslissing is genomen omdat het bestuur hoopte dat Cultureel Centrum 't OOG andere geldstromen zou kunnen genereren als Handtheater. Hoewel een aantal grote fondsen heeft aangegeven de theateropleiding financieel te willen ondersteunen, is de fondsenwerving niet van de grond gekomen. Dat is te wijten aan het feit dat het cultureel centrum geen eigen personeel heeft en de activiteiten van het centrum dus door medewerkers van Handtheater worden uitgevoerd. Voor fondsenwerving heeft het aan tijd ontbroken.

Er worden kwaliteitscriteria ontwikkeld aan de hand waarvan tweetalige voorstellingen, in de NGT en het gesproken Nederlands, kunnen worden beoordeeld.

Aan de ontwikkeling van kwaliteitscriteria is het personeel van Handtheater niet toegekomen. Ook andere organisaties die daaraan een bijdrage zouden leveren, hebben dat niet kunnen doen.

Er wordt meer aandacht besteed aan publiciteit.

In 2007 is een vaste pr-medewerker aangenomen. Dat laat onverlet dat er nog meer aan naamsbekendheid zou kunnen gebeuren. Aan de reacties op televisie-uitzendingen over de dreigende subsidiestop was te zien dat te veel mensen in Nederland niet van het bestaan van Handtheater weten. Ook de reacties op de Uitmarkt in 2008, waar actievoerders van Handtheater het publiek informeerden, wezen in die richting

Het bestuur wordt uitgebreid met deskundigen op het gebied van dovencultuur en een deskundige op het gebied van kunsteducatie.

Het bestuur heeft een aantal ingrijpende wijzigingen meegemaakt. Op 6 maart 2007 heeft een bestuurswisseling plaatsgevonden in verband met het instellen van een personele unie tussen het bestuur van Handtheater en het bestuur van Cultureel Centrum 't OOG. Daarmee werd gewaarborgd dat de beleidslijnen van beide stichtingen op elkaar zijn afgestemd en de personele en financiële continuïteit zijn gewaarborgd.

De zittende besturen van Handtheater en Cultureel Centrum 't OOG hebben op 6 maart hun taken overgedragen aan Toine van Bijsterveldt. Hij heeft het voorzitterschap op zich genomen en daarnaast ook de functies van secretaris en penningmeester waargenomen. Samen met het management heeft hij gewerkt aan een profiel voor de penningmeester, secretaris en de algemene leden. Op basis van deze profielen is gezocht naar geschikte kandidaten. Deze zoektocht heeft geresulteerd in de aanstelling van nieuwe bestuursleden.

Ten slotte heeft Handtheater in 2007 het personeel ingeschaald en gehonoreerd conform de geldende CAO Nederlands Theater.

Hoogachtend,
namens het bestuur,

De heer drs A.A.M. van Bijsterveldt, voorzitter.
Amsterdam, 17 april 2009.

BIJLAGE 1. SPEELLIJST EN BEZOEKERSAANTALLEN

Project	Datum	Theater	Standplaats	Elders	Tot	
					voorst	Bezoekers
VOORSTELLINGEN VOOR VOLWASSENEN						
Hotel Alaska	19-jan	Musis Sacrum		Arnhem	1	94
	25-jan	Futura		Eindhoven	1	90
	2-feb	De Kolk		Assen	1	26
	9-feb	De Lindenberg		Nijmegen	1	52
	21-feb	Provadja		Alkmaar	1	44
	14-mrt	Rabothheater		Hengelo	1	36
	21-mrt	De Regentes		Den Haag	1	92
	5-apr	Cultura		Ede	1	70
	11-apr	De Parade		Den Bosch	1	50
	18-apr	CC 't OOG	Amsterdam		1	34
19-apr	CC 't OOG	Amsterdam		1	40	
20-apr	CC 't OOG	Amsterdam		1	30	
<i>Subtotaal</i>					9	658

Bevoren Beweging	20-mrt ROC	Amsterdam	2			170
	12-nov Andothe Festival			Antwerpen	1	115
Subtotaal			2		1	285
Lef!						
	25-jan Prinsentheater			Groningen	1	70
	8-feb Kapelletje			Rotterdam	1	50
	22-feb Den Durpsheerd			Berlicum	1	42
	4-apr CC 't OOG		Amsterdam			62
	5-apr CC 't OOG		Amsterdam			33
Subtotaal	26-sep CC 't OOG	Amsterdam	1			45
			3		3	302

VOORSTELLINGEN VOOR KINDEREN					
Kika Muis en Arie Mol					
12-jan	Poppentheater			Amstelveen	1
13-jan	Poppentheater			Amstelveen	1
11-feb	De Meervaart	1	Amsterdam		120
12-feb	De Meervaart	1	Amsterdam		120
13-feb	Wesopa			Weesp	1
26-feb	Ostadetheater	1	Amsterdam		34
11-mrt	Cultura			Ede	1
12-mrt	Cultura			Ede	1
2-apr	Theater Schuurkerk			Maassluis	1
16-apr	Theater Musica			Rotterdam	1
23-apr	CC 't OOG	1	Amsterdam		40
26-apr	Odeon			Zwolle	1
2-aug	De Parade	1	Amsterdam		22
3-aug	De Parade	1	Amsterdam		40
4-aug	De Parade	1	Amsterdam		131
7-aug	De Parade	1	Amsterdam		112
8-aug	De Parade	1	Amsterdam		79
9-aug	De Parade	1	Amsterdam		81
13-aug	De Parade	2	Amsterdam		134
		1	Amsterdam		180
					143

De Toneelmeester								
Try-out	1-nov	CC 't OOG	Amsterdam	1				65
Try-out	2-nov	CC 't OOG	Amsterdam	1				51
Try-out	7-nov	Prinsentheater			Groningen	1		60
Try-out	8-nov	Prinsentheater			Groningen	1		20
Try-out	29-nov	Kumulus			Maastricht	1		27
Try-out	3-dec	Kapelletje			Rotterdam	1		27
Try-out	13-dec	Cultura			Ede	1		60
<i>Subtotaal</i>				2		5	7	310
Diverse voorstellingen voor volwassenen								
De Clown	17-jun	St. Welzijn Doven			Hoogeveen	1		60
	2-okt	FNV	Amsterdam	1				25
Presentatie Lente!	30-mrt		Amsterdam	1				96
Presentatie Tot Ziens!	25-jun		Amsterdam	1				150
<i>Subtotaal</i>				3		1	4	331

	14-aug	De Parade	Amsterdam	1		77
	16-aug	De Parade	Amsterdam	1		100
	24-sep	CC 't OOG	Amsterdam	1		43
	15-okt	De Tamboer	Rotterdam	1		76
	22-okt	Zevenkamp	Rotterdam	1		103
	24-okt	Poppentheater	Amstelveen	1		135
	26-okt	Kleintje Kolk	Assen	1		121
	5-nov	Theater Idea	Soest	1		55
	12-nov	Lombardijen	Rotterdam	1		96
<i>Subtotaal</i>				15	14	2767
Totaal voorstellingen				28	33	4653

BIJLAGE 2. BESTEMMING AFBOUWSUBSIDIE -

In het kader van de afronding van de activiteiten 2005-2008 heeft het Ministerie van OCW een vaste afbouwsubsidie ter beschikking gesteld van € 54.119.

Dit bedrag zal in 2009 door Handtheater benut worden voor een doorstart.

De inzet van het bestuur van Handtheater is om in ieder geval een deel van de plannen, zoals beschreven in het beleidsplan 2009-2012, doorgang te laten vinden.

BIJLAGE 3. 1000 VUISTEN VOOR HANDTHEATER

ANALYSE VAN HET GASTENBOEK

In het gastenboek dat Handtheater ter ondersteuning van de actie *1000 vuisten voor Handtheater* op zijn website heeft geopend, zijn uiteindelijk 1109 reacties geplaatst. Op 3 augustus 2008 heeft Handtheater een analyse gemaakt van de eerste vierhonderd bijdragen aan dit gastenboek.

Dove mensen benadrukken in allerlei bewoordingen dat er voor hen maar één theatergroep is die toegankelijk is.

'Voor het eerst kon ik genieten van theater, zonder tussenkomst van tolken.'¹

'Horenden hebben al zoveel. Doven hebben alleen dit theater.'²

'Mijn dochter (4 jaar) vindt zo leuk om te zien. Waar moet zij anders naar de theater? Wel veel pijn... voor ons ook.'³

'Wij doven kunnen niet naar de horende voorstellingen.'⁴

'Waar moeten wij doven en slechthorenden dan heen op cultureel gebied.'⁵

Verder geven dove mensen aan dat Handtheater onderdeel uitmaakt van de dovencultuur.

Als Handtheater zou wegvallen 'wordt het sociale en culturele leven van doven uitgehold', schrijft iemand.⁶ 'Wordt de dovenwereld zomaar een belangrijke creatieve plek afgenomen,' schrijft iemand anders.⁷

'Terug bij isolement en culturele verarming.'⁸

'Zonder Handtheater voelen we ons meer gehandicapt.'⁹

'Laat ons doven niet in het niets verdwijnen.'¹⁰

Dove en horende mensen geven aan dat zij horende en dove vrienden, burens, collega's en familieleden mee kunnen nemen naar de voorstellingen van Handtheater. 'De enige mogelijkheid om met mijn dove partner een avondje naar theater te gaan.'¹¹

'De enige plek waar doven en horenden gelijk aan elkaar zijn in de zin van genieten van wat theater te bieden heeft.'¹²

Horende mensen geven in allerlei toonaarden aan dat de ontmoeting met een andere wereld, taal en cultuur impact heeft gehad. Er wordt onder andere gesproken over 'een fraaie brug tussen twee culturen', 'een eye-opener', 'een unieke kans om met dovencultuur en dove mensen in contact te komen', 'shared cultural space'.¹³

'We houden van theater en willen er samen van kunnen genieten.'¹⁴

'Een van de (weinig) plekken waar doven en horenden elkaar ontmoeten en samen kunnen genieten van theater op hoog niveau.'¹⁵

Hoewel veel horenden aangeven dat de ontmoeting met doven in het publiek een grote indruk op hen heeft gemaakt, is de artistieke kwaliteit van de voorstellingen weldegelijk een criterium.

Meerdere horende mensen noemen de verrijking van het cultuuraanbod die de voorstellingen van Handtheater betekenen en dat stopzetting dus tot verarming zou leiden.

'Absoluut noodzakelijk in het culturele circuit, en niet alleen voor de doven ook voor de horenden.'¹⁶

Mensen geven aan onder de indruk te zijn van het 'expressievermogen', 'de verbeeldingskracht' en 'de zeggingskracht', noemen het 'unieke visuele theaterstukken', vinden de voorstellingen 'vernieuwend', 'verrassend en boeiend', 'ontroerend belangrijk' en 'van groot theateraantal belang'.¹⁷

Dove en horende mensen zijn ervan doordrongen dat Handtheater in de loop der jaren kennis en ervaring heeft opgebouwd met tweetalig theater. Stopzetting van subsidie zou tot teloorgang daarvan leiden.

'Als productiehuis van voorstellingen in de Nederlandse Gebarentaal is Handtheater uniek en pionier.'¹⁸

'Hier zitten de mensen met de kennis en de kunde en de passie.'¹⁹

'Unieke groep mensen: gedreven, artistiek, vriendelijk.'²⁰

'Laat al deze kennis en expertise niet verloren gaan.'²¹

'Zorgvuldig opgebouwd sociaal en cultureel kapitaal gaat in één klap verloren.'²²

Opvallend is dat veel mensen aangeven dat er niet minder, maar juist meer geld voor Handtheater (en de aan Handtheater gelieerde, maar zelfstandige theaterschool Cultureel Centrum 't OOG) zou moeten komen.

'Nog veel meer dan nu speelruimte.'²³

'Juist meer mogelijkheden/middelen.'²⁴

'Meer financiële ruimte.'²⁵

'Geen geld eraf, maar geld erbij.'²⁶

Daarvoor worden enkele argumenten genoemd.

'Beter meer middelen beschikbaar stellen om een hogere kwaliteit te bereiken.'²⁷

'Er zou juist extra geld voor uitgetrokken moeten worden om een bredere groep mensen met deze communicatie- en kunstvorm in contact te brengen.'²⁸

'Extra geld voor de artistieke ontwikkeling van deze theatervorm.'²⁹

'Uiterst belangrijk te investeren zodat kwaliteit en samenhang verder kunnen toenemen.'³⁰

'Gebarentheater als kunstvorm zal pas veel meer maatschappelijk kunnen betekenen voor en in de horende kunstwereld als die horende kunstwereld veel meer wil investeren dan tot nu toe is gedaan.'³¹

De theateropleiding die Handtheater van het begin af op zich heeft genomen en die nu is verzelfstandigd in een aparte stichting Cultureel Centrum 't OOG, wordt ook meerdere malen genoemd.

'Buiten Handtheater is er geen enkel opleidingsinstituut.'³²

'... omdat het kansen biedt aan jonge doven om op het podium te staan.'³³

'... waar vele jonge doven bewust worden gemaakt van de culturele en artistieke mogelijkheden van gebarentaal.'³⁴

'Het jonge dove en slechthorende talent leerde er cultuurdrager te worden.'³⁵

Er wordt ook verbaasd tot verbijsterd gereageerd op de inhoud van de adviezen van de Amsterdamse Kunstraad en het Nederlands Fonds voor Podiumkunsten.

'Ik heb de "onderbouwing" gelezen en vond hem erg tegenstrijdig.'³⁶

'Oppervlakkig en subjectief.'³⁷

'Op een doof publiek gericht? Wat een onzin!'³⁸

'Naar binnen gekeerd? Het is juist naar buiten gekeerd!'³⁹

'Bent u wel eens naar een voorstelling komen kijken? Want dat vraag ik me echt af als ik de adviezen van de twee fondsen lees.'⁴⁰

'Er moeten absoluut beoordelingsfouten zijn gemaakt. Anders was zo'n vreemd advies niet ontstaan.'⁴¹

'Hoe kan een horend comité besluiten of de voorstellingen van Handtheater de primaire doelgroep, het dove publiek, artistiek gezien niet overtuigen?'⁴²

'De door de commissie aangegeven tekortkomingen van het Handtheater komen op mij over als een tekort aan geld, mankracht, tijd en steun.'⁴³

'Het is moeilijk om gangbare criteria op het Handtheater los te laten. Het vraagt om een eigen artistiek paradigma. Gebarentaal gaat immers een heel andere relatie aan met het theatrale aspect dan gesproken taal.'⁴⁴

Vooraf het feit dat Handtheater verweten wordt naar binnen gericht te zijn, maakt mensen kwaad. Het is naar hun idee precies andersom.

'Letterlijk elke theatervoorstelling is in Nederland toegankelijk voor horenden, slechts een enkele voorstelling is toegankelijk voor doven/slechthorenden. Maar de voorstellingen van Handtheater zijn toegankelijk voor iedereen.'⁴⁵

Ten slotte het internationale aspect.

Er hebben mensen uit andere landen gereageerd (België, Engeland, Frankrijk, Verenigde Staten, Zuid-Afrika).

Mensen maken gewag van de internationale waardering die Handtheater geniet.

Anderen vergelijken de situatie in Nederland met die in andere landen.

'In veel landen hebben ze ook eigen theaters. Het zou echt raar zijn als Nederland, een van de tiental beste landen om in te wonen, er geen eentje had.'⁴⁶

'Ook in internationaal perspectief is duidelijk dat Nederland op dit gebied een achterstand in te lopen heeft.'⁴⁷

---

¹ Iris Wijnen

² Johan Huisjes

³ Petra Stool-Weijssen

⁴ Elsa en Jean Couprie

⁵ Leontien Peters

⁶ Pascal Ursinus

⁷ Tingue Dongelmans

⁸ Jeantine Janse

⁹ Dove Oma

¹⁰ Corinne Munne

¹¹ Elmi Westra

¹² Marije Davidson

¹³ Emmy Kauling; Suzanne Verkade; Anjo Streefkerk; Chihiro Geuzebroek

¹⁴ Marijke

¹⁵ Femke

¹⁶ Quirine Melssen

¹⁷ Gre Noom; Annelies Eringa; Esther Segers; Carla Bockling; Catherina Giskes; Huib en Anneke Pieters – de Waart; Epi Tromp

¹⁸ Marianne van der Staay

¹⁹ Godelieve Potgieser

²⁰ Gaby van Meerwijk

²¹ Karin Tijdeinan

²² Juliette Santegoeds

²³ Godelieve Potgieser

²⁴ Cor Toonen

²⁵ Jacqueline Rensen

²⁶ Bart van Gerwen

²⁷ Salomé

²⁸ Willem Steijvers van Orselen

²⁹ Yolan Koster-Dreese

³⁰ Rob van den Bos

³¹ Serrie Kamerling

³² Jacqueline Rensen

³³ Lara

³⁴ Onno Crasborn

³⁵ Remko Aaten

³⁶ Kevin Cook

³⁷ Frits Hidden

³⁸ Renske Maes

³⁹ Johan van Winsum

⁴⁰ Margot Ballion-Royackers

⁴¹ Hans van Zuilen

⁴² Jetske Tinnevelt

⁴³ Ingelocs Vogelpoel

⁴⁴ T.H. Hibma

⁴⁵ Map van der Wilden

---

⁴⁶ Yassine E. Nauta
⁴⁷ Rob van den Bos

Aan: het bestuur van Stichting Handtheater

ACCOUNTANTSVERKLARING

Afgegeven ten behoeve van het Nederlands Fonds voor Podiumkunsten+

Verklaring betreffende de jaarrekening

Opdracht

Wij hebben de jaarrekening 2008 van Stichting Handtheater te Amsterdam, zoals bijgevoegd op pagina 1 tot en met 22 bestaande uit de balans per 31 december 2008 en de exploitatierekening over 2008 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag en de prestatieverantwoording, beide in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies.

Tevens is het bestuur van de stichting verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Deze verantwoordelijkheden omvatten onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat en voor de naleving van de relevante wet- en regelgeving, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het controleprotocol cultuursubsidies instellingen. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat alsmede het voor de naleving van de betreffende wet en regelgeving relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de

gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de stichting. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van stichting Handtheater per 31 december 2008 en van het resultaat over 2008 in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2008 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals die in de subsidiebeschikking en het controleprotocol cultuursubsidies instellingen zijn vermeld.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Verder melden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amstelveen, 23 april 2009

BDO CampsObers Audit & Assurance B.V.
namens deze,

G.J.M. van den Berg RA

Paraaf voor
waarnemingsdoeleinden:

JAAARREKENING

2008

STICHTING HANDTHEATER

VOOR WAARMERKINGSDOELEN EN:
BDO CampObers
Audit & Assurance B.V.

datum 23 APR 2009

Behorende bij briefnr. 16189 d.d. 2.5.2009

paraf 5

INHOUDSOPGAVE	Blz.
RAPPORT	
Opdracht	2
Resultaat	2
JAARREKENING	
Grondslagen voor de financiële verslaglegging	3
MODEL I	
Balans per 31 december 2008 met vergelijkende cijfers per 31 december 2007	4 - 5
MODEL I	
Toelichting op de balans per 31 december 2008	6 - 9
MODEL II	
Functionele exploitatierekening over 20083 (Podiumkunsten) met vergelijkende cijfers over 2007 en de begroting 2008	10
MODEL II	
Specificatie functionele exploitatierekening 2008 (Podiumkunsten) met vergelijkende cijfers over 2007 en de begroting 2008	11 - 20
MODEL III	
Prestatieoverzicht 2008	21
Kasstroomoverzicht 2008	22

Aan het Bestuur van
Stichting Handtheater
De Wittenkade 63
1052 AD Amsterdam

Almere, 23 april 2009

Geacht bestuur,

Opdracht

Ingevolge uw opdracht heb ik de jaarrekening 2008 van STICHTING HANDTHEATER samengesteld op basis van de door u verstrekte gegevens. De verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van die gegevens en de hierop gebaseerde jaarrekening berust bij u.

Werkzaamheden

Mijn werkzaamheden bestonden in hoofdzaak uit het verzamelen, verwerken, rubriceren en samenvatten van financiële gegevens.

Balans

De balans **per 31 december 2008** sluit met een bedrag van **€ 233.059,-**.
Voor nadere informatie verwijs ik u naar de balans, **alsmede de** toelichting hierop.

Resultaat

In het boekjaar 2008 is een verlies geleden € 30.096,-.
Voor nadere informatie verwijs ik u naar de functionele **exploitatie**rekening, alsmede de toelichting hierop.

Voor het **geven** van nadere toelichting ben ik te allen tijde bereid.

Hoogachtend,
8N20 Administratie & Advies

K. Tijdeman

VOOR WAARMERKINGSDOELEN EN
BDO Camps
Audit & Assurance B.V.

datum 23 APR 2009

paraaf _____

JAARREKENING

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld, zijn alle activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. De algemene grondslag voor de waardering van de activa en passiva, is de verkrijgingprijs. Activa en passiva in vreemde valuta zijn gewaardeerd tegen de koers per balansdatum.

Waarderingsgrondslagen voor de balans

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschafwaarde, verminderd met lineair berekende afschrijvingen. Alle aanschaffingen beneden € 2.500,00 zijn direct ten laste gekomen van de exploitatierekening.

De vorderingen zijn opgenomen voor de nominale waarde.

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de onderneming.

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de netto-omzet en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen kosten.

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. Winsten worden verantwoord in het jaar waarin de omzet is gerealiseerd. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

MODEL I: Balans

ACTIVA	31-12-08	31-12-07
Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	0	0
Inventaris en inrichting	17.216	21.105
Totaal materiële vaste activa	17.216	21.105
Financiële vaste activa		
Waarborgsommen	10.575	10.575
Totaal financiële vaste activa	10.575	10.575
Totaal Vaste Activa	27.791	31.680
Vorraden		
Onderhanden activiteiten	910	125
Totaal voorraden	910	125
Vorderingen		
Debiteuren	4.211	2.926
Overige subsidieverstrekkers	33.329	15.615
Overige vorderingen	19.655	16.304
Overlopende activa	4.365	6.455
Totaal vorderingen	61.560	41.300
Liquide middelen	142.798	132.714
Totaal liquide middelen	142.798	132.714
Totaal Vlottende Activa	205.268	174.139
TOTAAL ACTIVA	233.059	205.819

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
 BDO CampsObers
 Audit & Assurance B.V.

datum

23 APR 2009

paraaf

MODEL I: Balans

PASSIVA	31-12-08	31-12-07
Eigen vermogen		
Stichtingskapitaal	6.579	6.579
Algemene reserve	71.487	85.933
Bestemmingsfonds OCW	39.748	55.398
Overige bestemmingsfondsen & reserves	0	0
Overige reserves	0	0
Totaal eigen vermogen	117.814	147.910
Voorzieningen		
Voorziening onderhoud	3.086	0
Totaal voorzieningen	3.086	0
Langlopende schulden		
Overlopende passiva	7.796	14.279
Totaal langlopende schulden	7.796	14.279
Kortlopende schulden		
Schulden aan leveranciers	6.177	6.248
Belastingen en premies sociale verzekeringen	6.700	6.963
Schulden inzake pensioenen	0	2.900
Overige subsidieverstrekkingen	0	0
Overige schulden	61.216	7.836
Overlopende passiva	30.270	19.683
Totaal kortlopende schulden	104.363	43.630
TOTAAL PASSIVA	233.059	205.819

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
 BDO CampsObers
 Audit & Assurance B.V.

23 APR 2009

daaraf

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31-12-2008

MATERIELE VASTE ACTIVA

	jr	Aanschaf waarde	Afschrijving t/m 2007	Afschrijving 2008	Boekwaarde 31-12-2008
<u>Gebouwen en terreinen</u>					
Verbouwing					
Verbouwing de Willekade	4	96.716	96.716	0	0
<u>Inventaris en inrichting</u>					
Kantoorinventaris					
Kopieermachine	5	2.500	0	375	2.125
Gebouwinventaris					
Lichtapparatuur	10	6.038	3.926	604	1.508
Overname inventaris	5	19.250	3.850	3.850	11.550
		25.288	7.776	4.454	13.058
Audiovisuele apparatuur					
Teksttelefoon	5	2.858	2.144	572	142
Beamer	5	4.937	2.058	988	1.891
		7.795	4.202	1.560	2.033
TOTAAL		35.583	11.978	6.389	17.216

FINANCIELE VASTE ACTIVA

Waarborgsommen

Waarborgsom de Willekade 59-63 + 69 10.575

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDE:
BDO CampsObers
Audit & Assurance B.V.

datum 23 APR 2009

paraaf

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31-12-2008

VOORRADEN

Onderhanden activiteiten

Overlopende projecten	910
-----------------------	-----

VORDERINGEN

Debiteuren

Warmerdam Vastgoed BV	2.235
Cultureel Centrum 't OOG	20.141
Overige	1.976
Voorziening debiteur	-20.141
	<u>4.211</u>

Overige subsidieverstrekkers

Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling Amsterdam	4.800
FNV	3.300
Bungenbergfonds	-4.041
Vrienden van Effatha Guyot	6.500
NRF	7.500
NSGK	3.000
Stichting Fonds voor dove kinderen	2.000
Stichting Kinderpostzegels Nederland	7.500
Stichting LIRA Fonds	2.270
Stichting Nationaal Dovenfonds	500
	<u>33.329</u>

Overige vorderingen

Onderlinge Waarborgmaatschappij Theater B.A.	11.251
Theater de Kolk	827
Amstelveens Poppentheater	748
Omzetbelasting aangifte 4e kwartaal 2008 te vorderen	4.635
Omzetbelasting supplementaariaangifte 2008 te betalen	-798
Overige	2.992
	<u>19.655</u>

Overlopende activa

DVD verkopen Theo & Vincent	600
Vooruitbetaalde kosten	3.765
	<u>4.365</u>

LIQUIDE MIDDELEN

Kas	1.175
Postbank	59.160
Postbank kapitaalrekening	82.463
	<u>142.798</u>

STICHTING HANDTHEATER

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31-12-2008

EIGEN VERMOGEN

Stichtingskapitaal 6.579

Algemene reserve

Stand 1 januari 2008 85.933

Exploitatieresultaat 2008 -30.096

Naar bestemmingsfonds OCW 15.650

Stand 31 december 2008 71.487

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfonds OCW structureel

Stand 1 januari 2008 55.398

Bestemmingsfonds OCW 2008 -15.650

Stand 31 december 2008 39.748

Structurele subsidie 2008 216.475

Totale baten 2008 419.824

Percentage 0,52

Resultaat 2008 -30.096

Mutatie -15.650

VOORZIENINGEN

Voorziening onderhoud

Stand 1 januari 2008 0

Dotatie 2008 3.086

Stand 31 december 2008 3.086

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31-12-2008

LANGLOPENDE SCHULDEN

Overlopende passiva

REA gelden 7.796

KORTLOPENDE SCHULDEN

Schulden aan leveranciers

Kevin Cook	867
Gemeente Amsterdam Dienst Belastingen	1.537
NUON	783
Pensioenfonds voor kunst en cultuur	786
Overige	<u>2.204</u>
	<u><u>6.177</u></u>

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Loonheffingen aangifte december 6.700

Overige schulden

Reservering vakantietoeslag	7.097
Vooruitontvangen subsidie NFPK	<u>54.119</u>
	<u><u>61.216</u></u>

Overlopende passiva

Accountantskosten 2008	9.250
Administratiekosten 2008	1.080
Netto lonen	2.111
Neuf theatertechniek	4.858
van Oers advocaten	937
Overlopende projecten	11.569
Overige	<u>465</u>
	<u><u>30.270</u></u>

Niet uit de balans blijkende verplichtingen en rechten

Huurverplichting 2009

Stichting Handtheater is per 1 maart 2003 een huurverplichting aangegaan voor 5 jaar betreffende de Wittenkade 59-63 + 69. Het kontrakt is met 5 jaar verlengd tot 1 maart 2013. Er zijn echter wel ontbindende voorwaarden opgenomen, waarin de huurverplichting vervalt. Dit is o.a. het geval, als Stichting Handtheater geen structurele subsidie meer zou ontvangen. De huurverplichting voor 2009 bedraagt € 46.820,=.

MODEL II: Functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

BATEN	2008	Begroting	2007
Directe opbrengsten			
Publieksinkomsten	26.133	18.000	21.376
Overige inkomsten	723	1.000	434
Indirecte opbrengsten			
Diversen	21.061	19.560	26.090
Totaal Opbrengsten	47.917	38.560	47.900
Subsidies / Bijdragen			
Subsidie NFPK Cultuurnota	216.475	207.450	209.737
Subsidie Provincie Cultuurnota	0	0	0
Subsidie Gemeente Cultuurnota	96.000	93.440	92.060
Overige Subsidies	59.432	58.415	71.839
Overige Bijdragen	0	44.760	32.250
Totaal bijdragen	371.907	404.065	405.886
TOTAAL BATEN	419.824	442.625	453.786
LASTEN			
Beheerlasten: Personeelslasten	117.986	102.785	93.685
Beheerlasten: Materiële lasten	125.105	96.380	97.939
Totaal Beheerlasten	243.091	199.165	191.624
Activiteitenlasten: Personeelslasten	197.311	211.030	220.757
Activiteitenlasten: Materiële lasten	10.509	34.180	17.633
Totaal Activiteitenlasten	207.820	245.210	238.390
TOTAAL LASTEN	450.911	444.375	430.014
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	-31.087	-1.750	23.772
Saldo rentebaten en lasten	991	500	162
EXPLOITATIERESULTAAT	-30.096	-1.250	23.934

VOOR WAARMERKINGSDOELENDE
BDO CampsObers
Audit & Assurance B.v.

Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

BATEN	2008	Begroting	2007
DIRECTE OPBRENGSTEN			
Publieksinkomsten			
Recettes	7.985	8.000	14.225
Uitkoopsommen	16.948	10.000	7.151
Horeca bij voorstellingen	0	0	0
Overige publieksopbrengsten	1.200	0	0
Totaal Publieksinkomsten	26.133	18.000	21.376
Overige inkomsten			
Directe sponsoring	0	0	0
Overige	723	1.000	434
Totaal Overige Inkomsten	723	1.000	434
INDIRECTE OPBRENGSTEN			
Diversen			
Algemene sponsoring	3.900	0	0
Losse horeca	2.599	2.000	1.815
Doorberekende reiskosten	662	1.210	250
Zaalverhuur (neventaak)	6.825	7.500	11.025
Eigen bijdrage tolken	7.075	8.850	13.000
Totaal Diversen	21.061	19.560	26.090

Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

BATEN	2008	Begroting	2007
SUBSIDIES / BIJDRAGEN			
Subsidie NFPK Cultuurnota			
Jaarlijkse subsidie uit de Cultuurnota	216.475	207.450	209.737
Totaal Subsidie NFPK Cultuurnota	216.475	207.450	209.737
Subsidie Provincie Cultuurnota			
Jaarlijkse subsidie uit de Cultuurnota	0	0	0
Totaal Subsidie Provincie Cultuurnota	0	0	0
Subsidie Gemeente Amsterdam Cultuurnota			
Jaarlijkse subsidie uit de Cultuurnota	96.000	93.440	92.060
Totaal Subsidie Gemeente Amsterdam Cultuurnota	96.000	93.440	92.060
Overige Subsidies			
Incidentele subsidie OCW	0	0	0
Incidentele subsidie Gemeente Amsterdam	0	0	0
Dienst Werk en Inkomen Gemeente Amsterdam	50.417	50.415	50.417
Gemeente Wijdereen	9.015	8.000	21.422
Overige	0	0	0
Totaal Overige Subsidies	59.432	58.415	71.839

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO CampsObers
Audit & Assurance B.V.

datum 23 APR 2009

paraaf

Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

BATEN	2008	Begroting	2007
Overige Bijdragen			
Amsterdams Fonds voor de Kunst	0	5.000	0
Fonds 1818	0	3.000	6.000
Fonds voor de Letteren	0	3.000	0
Lira Fonds	0	1.135	0
M.A.O.C. Gravin van Bijlandt Stichting	0	750	1.500
N.R.F.	0	10.750	0
NSGK	0	7.500	15.000
Stichting fonds voor het dove en slechthorende kind	0	500	1.000
Stichting Kinderpostzegels Nederland	0	3.750	0
Stichting Nationaal Dovenfonds	0	625	1.250
VSB Fonds	0	8.750	7.500
Overige	0	0	0
Totaal Overige Bijdragen	0	44.760	32.250

VOOR WAARSMERKINGSDOELEINDE
 BDO CampsObers
 Audit & Assurance B.V.

datum 23 APR 2009

paraaf

Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

LASTEN	2008	Begroting	2007
BEHEERLASTEN: PERSONEELSLASTEN			
Personeelslasten vast personeel			
Directie	26.854	32.175	24.743
Secretariaat	42.454	30.050	29.251
Personeelszaken	0	0	0
Financiële zaken	0	6.695	0
Algemene en huishoudelijke zaken	5.659	0	2.864
Scholing	0	0	0
Woon/werkverkeer	0	325	837
Kantinekosten	128	420	164
Personeelsverzekeringen	3.474	2.320	3.139
Overige personeelslasten	383	600	531
Totaal Personeelslasten vast personeel	78.952	72.585	61.529
Personeelslasten FTE			
Directie	0,71	1,00	0,75
Secretariaat	0,79	0,78	0,81
Personeelszaken	0,00	0,00	0,00
Financiële zaken	0,00	0,20	0,00
Algemene en huishoudelijke zaken	0,16	0,00	0,08
Totaal Personeelslasten FTE	1,66	1,98	1,64
Personeelslasten honoraria			
Administratie	21.607	16.200	17.056
Accountant	9.669	8.000	8.728
Zakelijke leiding	0	0	0
Schoonmaak	1.775	1.500	1.684
Advies/Juridisch	1.594	0	750
Website design & onderhoud	1.498	1.500	1.381
Systeembeheer	2.891	3.000	2.557
Totaal Personeelslasten honoraria	39.034	30.200	32.156
Totaal Beheerlasten: Personeelslasten	117.986	102.785	93.685

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO CampsObers
Audit & Assurance B.V.

13/04/09

23 APR 2009

Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

LASTEN	2008	Begroting	2007
BEHEERLASTEN: MATERIELE LASTEN			
Huisvestingskosten			
Huur incl. opslagruimte & materialen	45.710	45.555	44.953
Onderhoud huisvesting	2.969	4.000	1.616
Reservering onderhoud	3.086	0	0
Beveiligingskosten	1.537	0	1.346
Energie- Water en Gaskosten	8.081	8.500	8.138
Verzekeringen & heffingen huisvesting	1.943	900	1.077
Theatertechniek	0	0	0
Overige huisvestingskosten	917	200	131
Doorberekening huisvestingskosten project	0	0	0
Totaal Huisvestingskosten	64.243	59.155	57.261
Algemene publiciteitskosten			
Algemene publiciteit	0	3.000	8.371
Kosten actie behoud Handtheater	13.074	0	0
Totaal Algemene Publiciteitskosten	13.074	3.000	8.371
Afschrijvingskosten			
Verbouwing de Wittenkade	0	60	58
Inventaris	4.829	4.405	4.454
Audiovisuele apparatuur	1.560	1.560	1.560
Computers	0	0	0
Totaal Afschrijvingskosten	6.389	6.025	6.072

Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

LASTEN	2008	Begroting	2007
BEHEERLASTEN: MATERIELE LASTEN			
Kantoorkosten & Algemene kosten			
Kleine aanschaffingen	953	100	938
Onderhoud apparatuur	225	0	275
Huur kantoorapparatuur	910	3.650	2.566
Telefoon/Fax/Teksttelefoon	1.418	1.800	1.409
Computer/Internetkosten	2.981	5.700	4.799
Kantoorbenodigdheden	1.900	1.800	1.902
Kopieerkosten	636	2.100	1.684
Porti- en koerierskosten	1.183	2.900	2.585
Reiskosten	1.531	3.000	1.269
Verblijfkosten	1.212	2.000	2.495
Reis- en verblijfkosten bestuur	721	0	704
Reclame- en advertentiekosten	707	550	260
Bankkosten	184	300	269
Vormgeving	0	0	0
Diensten derden	0	0	0
Researchkosten	275	0	99
Bestuurskosten	529	0	0
Representatiekosten	28	0	0
Relatiegeschenken	1.288	500	470
Verzekeringen	1.884	900	407
Abonnementen/Contributies/Bijdragen	1.466	1.100	1.133
Vakliteratuur/Cd-roms/DVD/Video/Foto	1.060	1.200	340
Inkopen horeca	847	1.200	1.024
Overige kosten	1.663	200	290
Doorberekening kosten project	0	0	0
Doorberekening kosten CC 'l OOG	0	-1.800	0
Totaal Kantoorkosten & Algemene kosten	23.601	27.200	24.918
Bijzondere baten en lasten			
Mutatie voorraad dvd Theo & Vincent	2.018	0	0
Voorziening debiteur	20.141	0	0
Overige	-4.361	1.000	1.317
Totaal Bijzondere Baten en Lasten	17.798	1.000	1.317
Totaal Materiële Lasten	125.105	96.380	97.939

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
BDO CampsObers
Audit & Assurance B.V.

titel

23 APR 2009

paraaf

Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

LASTEN	2008	Begroting	2007
ACTIVITEITENLASTEN: PERSONEELSLASTEN			
Personeelslasten vast personeel			
Artistieke leiding	57.737	68.090	52.798
Artistiek kader (regisseurs, ontwerpers)	0	21.675	0
Uitvoering (acteurs, dansers, musici)	41.217	62.305	54.984
Technisch personeel	0	0	0
Overig personeel	40.448	0	25.496
Doorberekening projecten	0	0	0
Totaal Personeelslasten vast personeel	139.402	152.070	133.278
Personeelslasten vast personeel FTE			
Artistieke leiding	1,29	1,28	1,29
Artistiek kader (regisseurs, ontwerpers)	0,00	0,50	0,00
Uitvoering (acteurs, dansers, musici)	1,22	1,80	1,54
Technisch personeel	0,00	0,00	0,00
Overig personeel	0,98	0,00	0,74
Totaal Personeelslasten vast personeel FTE	3,49	3,58	3,57
Overige personeelslasten vast personeel			
Scholing	1.050	0	150
Woon/werkverkeer	1.091	325	2.875
Kantlinekosten	298	780	382
Personeelsverzekeringen	8.107	4.310	7.323
Overige personeelskosten	2.703	600	1.238
Totaal Overige Personeelslasten vast personeel	13.249	6.015	11.968

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDEN
 BOO CampsObers
 Audit & Assurance B.V.

datum 23 APR 2009

paraaf

Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

LASTEN	2008	Begroting	2007
ACTIVITEITENLASTEN: PERSONEELSLASTEN			
Personeelslasten honoraria			
Artistieke leiding & kader (regisseurs, ontwerpers)			
Artistieke leiding	0	0	0
Tekst schrijven	0	3.340	6.325
Regie	5.777	5.110	15.625
Gebarenregie	0	0	0
Choreografie	0	250	0
Muzikale compositie	0	250	500
Dramaturgie	0	0	300
Licht-/geluidontwerp	1.250	2.010	2.750
Decorontwerp	1.000	2.660	7.180
Kledingontwerp	0	645	2.250
Grafische vormgeving	0	440	1.500
Programmeur	0	0	0
Tolken	7.075	8.850	13.000
Overige	0	0	0
Totaal Artistieke leiding & kader	15.102	23.555	49.430
Uitvoering (acteurs, dansers, musici)			
Acteurs repetities	1.100	2.000	5.435
Acteurs voorstellingen	12.250	14.995	5.909
Overige	0	0	0
Totaal Uitvoering	13.350	16.995	11.344
Technisch personeel			
Theatertechniek	11.325	4.555	5.400
Film/videomontage	200	220	600
Camera bij film	300	295	600
Licht bij film	375	0	0
Geluidsopnamen	0	375	750
Overige	0	0	0
Totaal Technisch personeel	12.200	5.445	7.350

Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

LASTEN	2008	Begroting	2007
ACTIVITEITENLASTEN: PERSONEELSLASTEN			
Personeelslasten honoraria			
Overig personeel			
Zakelijke leiding	0	0	0
Productie	0	0	0
Research	13	0	13
Vertalingen Ned/NGT	0	750	0
Vertalingen overige	25	0	0
Decor uitvoerend	3.500	1.570	328
Kleding uitvoerend	0	250	0
Grime	0	125	0
Illustratie	0	0	400
Fotografie	0	760	0
Video-opnames	0	0	0
Docenten	375	0	270
Adviezen	700	90	0
Vrijwilligers	2.900	410	2.950
Verlaglegging	0	125	0
Accountant & administratie	0	500	0
Public Relations	0	0	161
Website design	0	125	0
Acquisitie	1.635	2.245	3.390
Kassamedewerker	0	0	0
Overlopende projecten	-5.140	0	0
Overige	0	0	-125
Totaal Overig personeel	4.008	6.950	7.387
Totaal Personeelslasten honoraria	44.660	52.945	75.511
Totaal Activiteitenlasten: Personeelslasten	197.311	211.030	220.757

Specificatie functionele exploitatierekening (Podiumkunsten)

LASTEN	2008	Begroting	2007
ACTIVITEITENLASTEN: MATERIELE LASTEN			
Vorbereidingskosten			
Zaalhuur repetities	0	0	160
Researchmaterialen	0	250	10
Lichtmaterialen	43	1.500	28
Geluidsmaterialen	29	375	114
Decormaterialen	-1.084	4.510	3.598
Rekwisieten	134	1.510	123
Kledingmaterialen	108	1.920	517
Grimmaterialen	39	540	0
Videomaterialen	148	500	1.885
Reiskosten personen repetities	349	2.325	109
Reiskosten gasten repetities	0	0	0
Reiskosten decor/kleding repetities	712	850	0
Verblijfkosten repetities	216	570	75
Verblijfkosten gasten	0	650	0
Educatieve materialen	0	625	0
Burokosten	0	0	0
Overige voorbereidingskosten	0	1.165	0
Totaal Vorbereidingskosten	694	17.290	6.619
Uitvoeringskosten			
Zaalhuur voorstellingen	1.605	1.000	1.149
Reiskosten personen voorstellingen	1.424	4.275	1.522
Reiskosten gasten voorstellingen	0	500	0
Reiskosten decor/kleding voorstellingen	3.489	750	1.202
Verblijfkosten voorstellingen	3.913	2.955	3.561
Verblijfkosten gasten	0	250	0
Auteursrechten	0	500	0
Representatiekosten	168	785	142
Overige uitvoeringskosten	89	500	315
Overlopende projecten	-1.280	0	0
Totaal Uitvoeringskosten	9.408	11.515	7.891
Specifieke publiciteitskosten			
Drukwerk	0	2.715	2.827
Kopiekosten	0	0	0
Fotomaterialen	0	735	0
Advertenties	360	275	0
Publiciteitsmaterialen	47	1.650	296
Totaal Specifieke Publiciteitskosten	407	5.375	3.123
Totaal Activiteitenlasten: Materiële lasten	10.509	34.180	17.633

VOOR WAARMERKINGSDOELEN
BDO CampsObers
Audit & Assurance B.V.

MODEL III: Prestatieoverzicht

A: PODIUMKUNSTINSTELLINGEN

	2008		Beleidsplan		2007	
	Aantal activiteiten	Aantal bezoeken	Aantal activiteiten	Aantal bezoeken	Aantal activiteiten	Aantal bezoeken
1. Voorstellingen						
In de standplaats	28	2.248	17	1.700	41	3.399
In de rest van Nederland	32	2.290	34	3.400	32	3.376
In het buitenland	1	115	0		5	292
Totaal voorstellingen	61	4.653	51	5.100	78	7.067
2. Overige activiteiten						
Culturele activiteiten	0	0	0	0	0	0
Educatieve activiteiten	0	0	0	0	0	0
Totaal overige activiteiten	0	0	0	0	0	0
TOTAAL	61	4.653	51	5.100	78	7.067

VOOR WAARMERKINGSDOELEINDE
 BDO CampsObers
 Audit & Assurance B.V.

23 APR 2009

dabm

daaraf

Kasstroomoverzicht

	2008	2007
I Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatiesaldo	-30.096	23.934
Aanpassen voor: Afschrijvingen materiële vaste activa	6.389	30.193
Mutatie voorzieningen	3.086	0
<i>Bruto kasstroom uit operationele activiteiten</i>	-20.621	54.127
Mutatie in voorraden	-785	-125
Mutatie vorderingen	-20.260	29.927
Mutatie langlopende schulden	-6.483	-30.253
Mutatie kortlopende schulden	60.733	-29.034
<i>Netto kasstroom uit operationele activiteiten</i>	12.584	24.642
II Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringen in materiële vaste activa	2.500	16.650
Desinvesteringen materiële vaste activa	0	0
Investeringen in financiële vaste activa	0	0
Desinvesteringen financiële vaste activa	0	0
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>	2.500	16.650
III Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Ontvangsten uit langlopende schulden	0	0
Aflossing uit langlopende schulden	0	0
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>	0	0
Mutatie liquide middelen I-II+III	10.084	7.992
Liquide middelen einde boekjaar	142.798	132.714
Liquide middelen begin boekjaar	132.714	124.722
Mutatie liquide middelen	10.084	7.992

datum

23 APR 2009

op